

Τό βιβλιοπωλείο Μόλχο στη Θεσσαλονίκη καί οί ἐκδόσεις του*

ΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ Μόλχο – τό ἀρχαιότερο βιβλιοπωλείο πού ἐπιβιώνει στή Θεσσαλονίκη – ἰδρύθηκε τό 1888 ἀπό τόν Ἰσαάκ Μόλχο καί ἀρχικά στεγάζονταν στή σημερινή ὁδὸ Βενιζέλου, ἀπέναντι ἀπὸ τὴ δημαρχία. Τό 1908, ὕστερα ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Ἰσαάκ Μόλχο, ἀνέλαβε τὴν ἐπιχείρηση ὁ ἀδελφός του, Μαῖρ Μόλχο. Μετά τὴν πυρκαγιά τοῦ 1917, τὸ βιβλιοπωλείο ἐγκαταστάθηκε στὴν ὁδὸ Τσιμισκῆ 19. Τέλος, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὴ γερμανικὴ κατοχή, τό 1945, ὁ γιὸς τοῦ Μαῖρ, Σολομών, μετέφερε τὸ βιβλιοπωλείο ἀκριβῶς ἀπέναντι, Τσιμισκῆ 20, ὅπου ἐξακολουθεῖ νὰ λειτουργεῖ καί σήμερα, παράλληλα μέ τὸ χαρτοπωλείο Μόλχο, στὴν ὁδὸ Ρογκότη 3. Ἀπὸ τό 1972, στὴν ἐπιχείρηση μετέχουν καί οἱ δύο γιοῖ τοῦ Σολομών, ὁ Μαῖρ καί ὁ Ἰωσήφ.

Παρόλο πού τὸ βιβλιοπωλείο Μόλχο λειτουργοῦσε ἀνεκαθεν ὡς διεθνές, οἱ ἐκδόσεις πού πραγματοποιοῦσε ἀναφέρονται στὴν ἑλληνικὴ λογοτεχνία καί παιδεία, καθὼς καί στὴν ἱστορία τῆς Θεσσαλονίκης. Δυστυχῶς τὸ ἀρχεῖο τῆς οἰκογένειας Μόλχο καταστράφηκε ἐπὶ κατοχῆς καί ἔτσι μέ πολλή δυσκολία μπόρεσα νὰ συγκεντρώσω τὸ ὕλικό αὐτῆς τῆς μελέτης, ἐρευνώντας σέ διάφορες δημόσιες καί ἰδιωτικὲς βιβλιοθήκες. Ἰδιαίτερα βοηθήθηκα ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο τοῦ Γιάννη Μέγα (ὡς πρὸς τίς κάρτ-ποστάλ τοῦ βιβλιοπωλείου Μόλχο) καί τοῦ Χρίστου Καββαδά (ὡς πρὸς τίς ψευδοεκδόσεις Μόλχο τοῦ μεσοπολέμου). Καί τοὺς δύο φίλους τοὺς εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τὴν πολύτιμη βοήθεια πού μοῦ πρόσφεραν.

Περίοδος Μαῖρ Μόλχο (1908-1941)

1. Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου, ὁ Μαῖρ Μόλχο ἐξέδωσε δύο σειρές κάρτ-ποστάλ.

Ἡ μία, μέ τὴν ἔνδειξη «Edition Librairie Française - Salonique», κυκλοφόρησε κατὰ τὴν περίοδο 1915-1918, ἀποτε-

λεῖται ἀπὸ 86 κάρτες (μέ ἀρίθμηση 1001-1086) καί τυπώθηκε στὸ Παρίσι, στὸ τυπογραφεῖο Leripa. Παραθέτω τίς λεζάντες τους:

- 1001 Θεσσαλονίκη – Προκυμαία, ἀποψις ἐκ τῆς Πλατείας Ἐλευθερίας
Salonique – Quai, rue de la place de la Liberté
- 1002 Θεσσαλονίκη – Τόπος δολοφονίας τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α΄.
Salonique – Place de l'assassinat du Roi Georges V [sic]
- 1003 Θεσσαλονίκη – Θριαμβευτικὴ ἀψίς τοῦ Γαλερίου (Καμάρα)
Salonique – Arc de Triomphe de Galère
- 1004 Θεσσαλονίκη – Τοποθεσία ἀρχαίου Ἴπποδρομίου
Salonique (Grèce) – Place de l'ancien Hippodrome
- 1005 Θεσσαλονίκη – Ἰσραηλιτικὸν νεκροταφεῖον
Salonique (Grèce) – Cimetière Israélite
- 1006 Θεσσαλονίκη – Ἐγνατία Ὀδός
Salonique (Grèce) – Rue Egnatia
- 1007 Θεσσαλονίκη – Λεωφόρος Βασιλέως Κωνσταντίνου
Salonique (Grèce) – Avenue du Roi Constantin
- 1008 Θεσσαλονίκη – Στραταρχεῖον
Salonique – Palais du Quartier général militaire
- 1009 Θεσσαλονίκη – Προκυμαία
Salonique – Les Quais
- 1010 Θεσσαλονίκη – Προκυμαία, ἀποψις ἐκ τοῦ Λευκοῦ Πύργου
Salonique – Les Quais, vue prise de la Tour Blanche
- 1011 Θεσσαλονίκη – Λευκὸς Πύργος
Salonique – La Tour Blanche
- 1012 Θεσσαλονίκη – Ναὸς Ἁγίου Γεωργίου
Salonique – Eglise Saint-Georges
- 1013 Θεσσαλονίκη – Ὄθωμανικὸν νεκροταφεῖον ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου

- Salonique – Cimetière turc dans la cour de l'Eglise Saint-Georges
- 1014 Θεσσαλονίκη – Ἡ Κρήνη τῆς Καλαμαριάς καί τὰ παλαιὰ τείχη
Salonique (Grèce) – La Fontaine de Calamaria et les vieux murs
- 1015 Θεσσαλονίκη – Τὸ Τελωνεῖον καί προκυμαία ἐκφορτώσεως
Salonique – Les Palais de la douane et quai de débarquement
- 1016 Θεσσαλονίκη – Ὁ Λευκὸς Πύργος
Salonique (Grèce) – La Tour Blanche
- 1017 Θεσσαλονίκη – Πύργος Σκοπειᾶς τῆς παλαιᾶς πόλεως
Salonique (Grèce) – Tour de Garde de l'ancienne ville (Tour de la Chaine)
- 1018 Θεσσαλονίκη – Ἀρχαῖα τείχη τῆς πόλεως (Βόρειον μέρος)
Salonique (Grèce) – Anciens murs de la ville (côté Nord)
- 1019 Θεσσαλονίκη – Εἰσόδος τῆς παλαιᾶς Ἀκροπόλεως
Salonique (Grèce) – Entrée de l'ancienne Acropole (Citadelle)
- 1020 Θεσσαλονίκη – Πλατεία Ἐλευθερίας
Salonique (Grèce) – Place de la Liberté
- 1021 Θεσσαλονίκη – Ἐξωτερικὴ ἀποψις τῶν ἀρχαίων τειχῶν τῆς πόλεως
Salonique (Grèce) – Vue extérieure des anciens murs de la ville
- 1022 Θεσσαλονίκη – Ἀποψις τῆς παλαιᾶς Ἀκροπόλεως
Salonique (Grèce) – Vue de l'ancienne Acropole (Citadelle)
- 1023 Θεσσαλονίκη – Ἐκκλησία τοῦ Προφήτου Ἡλία

* Ἡ μελέτη αὐτή, ἀναπλασμένη καί συμπληρωμένη, ἀναδημοσιεύεται ἀπὸ τὸ περιοδικό *Ἐντευκτήριο*, ἀρ. 6, Ἄπρ. 1989, σ. 124-129, μέ τὴν εὐγενικὴ ἄδεια τοῦ διευθυντῆ του, κ. Γιώργου Κορδομενίδη.

- Salonique (Grèce) – Eglise Prophete Elie
- 1024 Θεσσαλονίκη – Τουρκική αγορά «Ὀὺν Καπάν»
Salonique (Grèce) – Marche Turc «Oun Capan»
- 1025 Θεσσαλονίκη – Παλαιά ὁδός
Salonique (Grèce) – Vieille Rue
- 1026 Θεσσαλονίκη – Ἡ Κρήνη τῆς Καλαμαρίας
Salonique (Grèce) – Fontaine Calamaria
- 1027 Θεσσαλονίκη – Ἐσωτερικόν τῆς Ἐκκλησίας Ἀγ. Δημητρίου
Salonique – Intérieur de l'Eglise Saint-Demetre
- 1028 Θεσσαλονίκη – Τουρκικά Λουτρά
Salonique (Grèce) – Bains Turcs
- 1029 Θεσσαλονίκη – Ὑποδηματοστύλβωται τῆς Λεωφόρου Βασιλέως Κωνσταντίνου
Salonique (Grèce) – Circurs au Boulevard du Roi Constantin
- 1030 Salonique (Grèce) – Sculptures d'un pilier de l'Arc de Triomphe de Galère
- 1031 Θεσσαλονίκη – Πηγή Κασσάνδρου (2ος αἰών)
Salonique (Grèce) – Fontaine de Cassandre (IIe siècle)
- 1032 Θεσσαλονίκη – Ναός Ἀγίας Σοφίας
Salonique – Eglise Sainte-Sophie
- 1033 Θεσσαλονίκη – Κήπος τῆς Ἐκκλησίας Ἀγίου Γεωργίου
Salonique (Grèce) – Jardin de l'Eglise Saint-Georges
- 1034 Θεσσαλονίκη – Δύσις τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ κόλπου
Salonique – Coucher de soleil sur le port
- 1035 Θεσσαλονίκη – Ἀλιεύς ἐπιστρέφων κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου
Salonique (Grèce) – Pecheur rentrant au coucher de soleil
- 1036 Θεσσαλονίκη – Ἀνάκτορον τοῦ Πρίγκηπος Διαδόχου
Salonique – Palais du prince Diadoque
- 1037 Θεσσαλονίκη – Εἴσοδος εἰς τὸν κόλπον - (δύσις τοῦ ἡλίου)
Salonique – Rentrée au port (Coucher de soleil)
- 1038 Θεσσαλονίκη – Δύσις τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ λιμένος
Salonique (Grèce) – Coucher de soleil sur la Rade
- 1039 Θεσσαλονίκη – Τό νομαρχεῖον
Salonique – La Prefecture
- 1040 Θεσσαλονίκη – Σαρκοφάγος εἰς μίαν ὁδόν
Salonique (Grèce) – Sarcophage dans une rue
- 1041 Ἡ Μαγευτικὴ Μακεδονία – Τά Γενιτοῦ – Βόες εἰς Yenidje-Vardar
La Macedoine Pittoresque – Yenidje-Vardar: Boeufs a l'abreuvoir
- 1042 Ἡ Μαγευτικὴ Μακεδονία – Τά Γενιτοῦ – Ἡ Κρήνη τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου
La Macedoine Pittoresque – Yenidje-Vardar: La Fontaine d' Alexandre le Grand
- 1043 Ἡ Μαγευτικὴ Μακεδονία – Τά Γενιτοῦ – Παλαιὸν νεκροταφεῖον
La Macedoine Pittoresque – Yenidje-Vardar: Vieux Cimetière
- 1044 Ἡ Μαγευτικὴ Μακεδονία – Τά Γενιτοῦ – Ἀρχαῖα ἐρεῖπια
La Macedoine Pittoresque – Yenidje-Vardar: Vieilles Ruines
- 1045 Ἡ Μαγευτικὴ Μακεδονία – Τά Γενιτοῦ – Μιναρὲς τῶν Γενιτοῦν
La Macedoine Pittoresque – Yenidje-Vardar: Minaret de Yenidje – Vardar
- 1046 Ἡ Μαγευτικὴ Μακεδονία – Τά Γενιτοῦ – Ἐρεῖπια τουρκικοῦ νεκροταφεῖου
La Macedoine Pittoresque – Yenidje-Vardar: Ruines de Cimetière Turc
- 1047 Ἡ Μαγευτικὴ Μακεδονία – Τά Γενιτοῦ – Ἡ Μεγάλῃ Πλατεῖα
La Macedoine Pittoresque – Yenidje-Vardar: La Grande Place
- 1048 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Γυναῖκες εἰς τὴν Κρήνην
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Femmes a la fontaine
- 1049 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Νεοὶ βοσκοὶ μακεδόνας
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Jeunes bergers macedoniens
- 1050 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Πλέκτριαι ἐν τῇ ἀγορᾷ
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Tricoteuses au marche
- 1051 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Μία ἡμέρα τῆς ἀγορᾶς
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Un jour de Marche
- 1052 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Γωνία τῆς ἀγορᾶς
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Coin de marche
- 1053 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Ἱερεῖς ἐν τῇ ἀγορᾷ
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Pretres au marche
- 1054 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Μεσημβρινὸς ὕπνος ἐν τῷ χωρίῳ .
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – La Sieste au village
- 1055 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Χωρικοὶ
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Paysans
- 1056 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Κλώστρια
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Fileuse
- 1057 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Παιδιὰ πρὸ τοῦ φούρνου
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Enfants devant un four
- 1058 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Χωρικοὶ ἐκδέροντες ἐν πρόβατον
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Paysans occupes a depouiller un mouton
- 1059 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Ποιμένες μακεδόνας
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Bergers Macedoniens
- 1060 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Τύπος παιδὸς
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Type d'enfant
- 1061 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Χωρικοὶ
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Paysans
- 1062 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Νεάνις νομάς
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Jeune nomade
- 1063 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Τύπος χωρικῆς
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Type de paysanne
- 1064 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Κατοικία καὶ οἰκογένεια Νομάδων
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – Habitation et famille de Nomades
- 1065 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Τὸ ἀμελγμα τῶν προβάτων
Scènes et types de Macedoine (Grèce) – Yenidje-Vardar – La Traite des Brebis
- 1066 Σκηναὶ καὶ τύποι τῆς Μακεδονίας – Τά Γενιτοῦ – Βοσκοπούλα
Scènes et types de Macedoine

- (Grèce) – Yenidje-Vardar – Bergere
1067 Θεσσαλονίκη – Άποψις τής προκυ-
μαίας
Salonique (Grèce) – Vue du Quai
- 1068 Θεσσαλονίκη – Άποψις τής προκυ-
μαίας
Salonique – Vue du Quai
- 1069 Σκηναί καί τύποι τής Μακεδονίας –
Οικογένεια χωρικών
Scènes et types de Macedoine
(Grèce) – Famille de paysans
- 1070 Σκηναί καί τύποι τής Μακεδονίας –
Σκηνοπηγία Νομάδων
Scènes et types de Macedoine
(Grèce) – Campement de Nomades
- 1071 Σκηναί καί τύποι τής Μακεδονίας –
Νεαρά γυνή παρασκευάζουσα πυ-
ράν
Scènes et types de Macedoine
(Grèce) – Jeune femme preparant
son feu
- 1072 Σκηναί καί τύποι τής Μακεδονίας –
Θέα μιάς κατασκηνώσεως εν πεδιά-
δι
Scènes et types de Macedoine
(Grèce) – Aspect d'un campement en
plaine
- 1073 Πανόραμα τής Θεσσαλονίκης κατ'
εὐθείαν
Panorama de Salonique a vol
d'oiseau
- 1074 Σκηναί καί τύποι τής Μακεδονίας –
Πωλήτρια κοσκινών
Scènes et types de Macedoine
(Grèce) – Vendeuse de tamis
- 1075 Σκηναί καί τύποι τής Μακεδονίας –
Άλωνισταί σίτου
Scènes et types de Macedoine
(Grèce) – Batteurs de ble
- 1076 Σκηναί καί τύποι τής Μακεδονίας –
Ζευγάρια
Scènes et types de Macedoine
(Grèce) – Attelages
- 1077 Σκηναί καί τύποι τής Μακεδονίας –
Μία παράστασις εν τῷ χωρίῳ «Τε-
κελή»
Scènes et types de Macedoine
(Grèce) – Une representation au vil-
lage «Tekele»
- 1078 Ἡ Μαγευτική Μακεδονία – Μία
παλαιά οἰκία
La Macedoine pittoresque – Vieille
Maison
- 1079 Ὁ εὐρωπαϊκός πόλεμος εν Μακεδο-
νία – Μία σερβική κατασκήνωσις
Le guerre européenne en Macedoine
– Un campement serbe
- 1080 Ἐκστρατεία Μακεδονίας 1915-1917
– Πυροβολαρχία μυδραλλιοβόλων
ρωσσικῶν ἀναχωροῦσα διά τά χα-
ρακώματα
Campement de Macedoine 1915-
1917 – Compagnie de mitrailleuses
russes se rendant aux tranches
- 1081 Ἐκστρατεία Μακεδονίας 1915-1917
– Κατασκήνωσις βαρέος γαλλικοῦ
πυροβολικοῦ
Campement de Macedoine 1915-
1917 – Campement d'artillerie
lourde française
- 1082 Ἐκστρατεία Μακεδονίας 1915-1917
– Βαρύ πυροβόλον εν ἀνοικτῇ πε-
διάδι
Campement de Macedoine 1915-
1917 – Piece d'artillerie lourde en
rase campagne
- 1083 Ἡ Μακεδονία – Τά Βοδενά – Μα-
γευτική γωνιά
La Macedoine: Vodena – Coin pit-
toresque
- 1084 Ἡ μαγευτική Μακεδονία – Τά Βο-
δενά – Καταρράκται
La Macedoine pittoresque: Vodena –
Cascades
- 1085 Ἡ μαγευτική Μακεδονία – Τά Βο-
δενά – Νεκροταφεῖον
La Macedoine pittoresque: Vodena –
Cimetière
- 1086 Ἡ μαγευτική Μακεδονία – Τά Βο-
δενά – Παλαιά ὁδός
La Macedoine pittoresque: Vodena –
Vieille rue
- Ἡ σειρά αὐτή κυκλοφόρησε ἐπίσης σέ
τέσσερις ἐκδόσεις μέ τίς ἐξῆς παραλλαγές:
α) *Μονόχρωμες*: τό ὄνομα τοῦ ἐκδότη
στήν ὄψη. Ἡ λεζάντα μέ χαρακτηρισες γοτ-
θικοῦ τύπου. Ἡ ἐκδοσις ἐγινε στά τέλη
τοῦ 1915 – ἀρχές τοῦ 1916 καί ἔφτασε μέ-
χρι τόν ἀριθμό 1024. β) *Μονόχρωμες*: τό
ὄνομα τοῦ ἐκδότη στήν πλάτη. Ἡ λεζάντα
μέ κανονικούς χαρακτηρισες. Ἡ ἐκδοσις ἐ-
γινε στά τέλη τοῦ 1916. γ) *Καφετιές* (σέ-
πια): τό ὄνομα τοῦ ἐκδότη στήν πλάτη. Ἡ
λεζάντα μέ κανονικούς χαρακτηρισες. Ἡ
ἐκδοσις ἐγινε τό 1917. δ) *Ἐγχρωμες*: τό ὄ-
νομα τοῦ ἐκδότη στήν πλάτη. Ἡ ἐκδοσις
ἐγινε τό 1917. Στήν ἐκδοσις αὐτή ὑπάρχει
καί τό ὄνομα τοῦ τυπογράφου Leripa,
Paris (ἀγνωστο εἶναι ἐάν ὁ τυπογράφος
αὐτός τύπωσε καί τίς ἄλλες κάρτες).
- Στό ἀρχειο τοῦ Γιάννη Μέγα ὑπάρχει
καί μία κάρτα μέ τήν ἐνδειξη «Γαλλικόν
Βιβλιοπωλεῖον Θεσσαλονίκη». Ἡ κάρτα
ἔχει τή λεζάντα: «Femme Turque» καί εἶ-
ναι ἀπό τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1916. Ὁ
Γιάννης Μέγας ὑποθέτει ὅτι πρόκειται
γιά τόν ἴδιο ἐκδότη μέ τή Librairie Fran-
çaise.
- Ἡ δεύτερη σειρά, μέ τήν ἐνδειξη «E-
dition M.M. [= Mair Molho] - Salonique»,
περιλαμβάνει 40 ἀσπρόμαυρες κάρτες (μέ
ἀριθμηση 1-40) καί κυκλοφόρησε τό 1916-
1917. Τυπογράφος: Ch. Collas & Cie,
Cognac, France. Παραθέτω τίς λεζάντες
τους:
1. Rue de la Gloire
A street of the Glory
 2. Quartier de Ste-Paraskevi
St Paraskevi-district
 3. Eglise de Douze Apôtres
Church of the twelve Apostles
 4. Fontaine de la Mosquée des Derviches
Fountain of the Dervish Mosque
 5. Le Quais
The quays
 6. Ste Sophie
St Sophia
 7. Dans la ville haute – Vieux quartier
Turc
In the upper town. Old Turkish quar-
ter
 8. Marché aux légumes
The vegetable market
 9. Les enfants de choeur de l'Eglise St-
Georges
The choir boys of St George's church
 10. Un vieux Fellah
An old Fellah
 11. Vue panoramique
Panorama
 12. Entrée du quartier Vardar
Entrance to the Vardar district
 13. Une rue du Vardar
A street in the Vardar district
 14. Quartier du Vardar – Gendarmes
Crétois
Vardar distrit, Cretian Police
 15. Les quais, débarquement des Troupes
Helleniques
The disembarkation of Greek Troops
 16. Hôtel des postes et Télégraphes
The Post Office
 17. Une rue du quartier Vardar – Réfugiés
A street in the Vardar district, Re-
fugees
 18. Un rue du quartier des réfugiés
A street of the refugee district
 19. Quartier des réfugiés (Vardar)
The quarter of the refugees (Vardar)
 20. Quartier du Vardar – Réfugiés
The Vardar district, Refugees
 21. Quartier de Vardar
The Vardar district
 22. Quartier de Vardar
The Vardar district
 23. Une rue du Vardar – Réfugiés
A street of the Vardar – Refugees
 24. Une rue du quartier Vardar
A street in the Vardar district
 25. Une rue du quartier Vardar
A street in the Vardar district
 26. Une rue du quartier Vardar
A street in the Vardar district
 27. Boulangerie assiégée
A besieged baker's
 28. Troupes du Gouvernement Provisoire
Troops of the Provisional Government
 29. Un attelage de buffles
A yoke of oxen
 30. Troupes du gouvernement provisoire
Troopes of the Provisional

- Government
31. Quartier des Réfugiés
Refugee district
 32. Quartier du Vardar. Danse populaire
Vardar district – A popular dance
 33. Quartier des réfugiés – Une manifestation
A manifestation in a refugee quarter
 34. Une boulangerie assiégée
A baker's shop besieged
 35. Quartier Tzigane
Tzigan's quarter
 36. Quartier Vardar – Industrie Tzigane
Vardar district – Tzigan Industry
 37. Quartier Vardar – Groupe de Réfugiés
Vardar district, A Group of Refugees
 38. Une boulangerie malmenée
A baker's shop badly treated
 39. Vue générale du Camp des réfugiés
General view of a refugee camp
 40. Une vieux Palikare
An old Palikare

Οι δύο αυτές σειρές παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά στην έκθεση του βιβλιοπωλείου Μόλχο στο έκθεσιακό κέντρο του Δήμου Θεσσαλονίκης (2-15 Νοεμβρίου 1988).

(Στήν εργασία του Γιάννη Μεγαλunuού *Θεσσαλονίκη 1890-1917: εκδόσεις και τυπογράφοι κάρτ-ποστάλ*, αναφέρονται ως εκδότες κάρτ-ποστάλ ο L. Molho και οί Benpoubi, Pessah & Molho. Πρόκειται για επιχειρήσεις άσχετες με το βιβλιοπωλείο του Μαίη Μόλχο).

2. Μεταξύ των ετών 1925-1930 (έποχή κατά την οποία οι έφημερίδες είχαν αρχίσει ανταγωνιστικά να προσφέρουν στους αναγνώστες τους διάφορα λογοτεχνικά ή ιστορικά βιβλία με τη μέθοδο των κουπονιών), φαίνεται –χωρίς να είναι ξεκαθαρισμένο– ότι το βιβλιοπωλείο Μόλχο ήρθε σε συνεννόηση με τον γνωστό αθηναϊκό εκδοτικό οίκο Γ. Βασιλείου και πήρε το δικαίωμα να κυκλοφορεί ορισμένες λογοτεχνικές εκδόσεις του οίκου αυτού στη Βόρεια Ελλάδα με τη φήμα του βιβλιοπωλείου, καθώς και της έφημερίδας «Μακεδονία». Πράγματι, 19 –τόσα τουλάχιστον γνωρίζω– βιβλία του οίκου Γ. Βασιλείου της περιόδου 1922-1924 φαίνεται πως κυκλοφόρησαν λίγο αργότερα στη Βόρεια Ελλάδα με την αριθμηση 1-19, χωρίς αναγραφή του έτους εκδόσεως και με άλλαγμένο εξώφυλλο. Στο νέο εξώφυλλο (πού ήταν πολύ λεπτό και εύτελές, ενώ τα εξώφυλλα του Βασιλείου ήταν πολύ χοντρά και αρκετά καλόγουστα), στο επάνω μέρος υπήρχε ή ένδειξη «Βιβλιοθήκη Μακεδονίας» (δηλ. της έφημερίδας Μακεδονία) με τόν αριθμό της σειράς, κάτω από τον τίτλο έπαινε το σήμα του βιβλιοπωλείου με τον Λευκό Πύργο, και

στό κάτω μέρος ή ένδειξη «Βιβλιοπωλείον Μόλχο» στο όπισθόφυλλο επαναλαμβανονταν μόνιμα ολοσέλιδη διαφήμιση του βιβλιοπωλείου. Έπίσης είχε αντικατασταθεί και το πρώτο φύλλο του βιβλίου με τόν ψευδοτίτλο: στή θέση του, το νέο φύλλο επανελάμβανε τα ίδια ακριβώς στοιχεία του εξώφυλλου. Μ' αυτό τον τρόπο φαίνεται ότι και οι τρεις συμβαλλόμενοι έβγαιναν κερδισμένοι: ο Βασιλείου γιατί έτσι διακινούσε πλατιά τις εκδόσεις του (έστω και χωρίς τή φήμα του) στη Βόρεια Ελλάδα, ανακουφίζοντας τήν αποθήκη του και αυγαταίνοντας τα εισοδήματά του· ή «Μακεδονία» γιατί έτσι αντιμετώπιζε άνετα τόν συναγωνισμό τών άλλων έφημερίδων και ίκανοποιούσε τής απαιτήσεις τών αναγνωστών της γιά καλό λογοτεχνικό βιβλίο, χωρίς να ύφίσταται τόν κόπο τής στοιχειοθεσίας και τής έκτύπωσης του· και το βιβλιοπωλείο γιατί μ' αυτό τόν τρόπο προβάλλονταν και διαφημίζονταν στο αναγνωστικό κοινό τής έφημερίδας χωρίς πολλά έξοδα.

Όλα αυτά αποτελούν προσωπική μου εικάσια και χρειάζονται έρευνα γιά να επαληθευθούν. Παραθέτω τά στοιχεία όσων βιβλίων μπόρεσα νά βρω:

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 1. Μ. Τιναιή, Σκιά έρωτος. Τόμος 1ος. Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. 1-144.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 2. Τιναιή, Σκιά έρωτος. Τόμος 2ος. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. 145-276.

Άριθ. 3: λανθάνει.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 4. Ούγκενφορντ, Μάρβελ. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. 216.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 5. Κέλλερμαν, Τρελλός; Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. 260.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 6. Συλβίου, Ματωμένα τριαντάφυλλα. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Διηγήματα. 160, σ. 158. (Στίς εκδόσεις Βασιλείου τά «ματωμένα» έχουν ένα μί).

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 7. Χάουφ, Άπομνημονεύματα του Σατανά. Τόμος 1ος. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. 198.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 8. Χάουφ, Άπομνημονεύματα του Σατανά. Τόμος 2ος. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. 192.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 9. Ά. Άντρέγιεφ, Τό σκοτάδι και άλλα διηγή-

ματα. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

160, σ. 184.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 10. Α. Λάτσκο, Άνθρωποι έν πολέμω. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. 158.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 11. Τζ. Βέργκα, Ή Εύα. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. β' +158.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 12. Βολταίρου, Άγαθούλης. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Πεζογράφημα. 160, σ. δ' +174.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 13. Μ. Άρτσιμπάτσεφ, Ή Σάνιν. Τόμος 1ος. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. 1-288.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 14. Μ. Άρτσιμπάτσεφ, Ή Σάνιν. Τόμος 2ος. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. 289-552.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 15. Μ. Πρεβό, Έξομολόγησις έραστού. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. 126.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 16. Π. Μερμέ, Κάρμεν. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. 124.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 17. Μπιέρσον, Μαίρη. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. 176.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 18. Ο. Φεγιέ, Ή χήρα. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. 136.

Βιβλιοθήκη «Μακεδονίας» αριθ. 19. Γ. Γκέιγκερσταμμ, Τό βιβλίο του μικρού άδελφού. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 160, σ. 208.

Όλα τά βιβλία τής «Βιβλιοθήκης» πού σημείωσα προέρχονται από τό αρχείο του Χρίστου Καββαδά, εκτός από τούς άρ. 7-10, 17-18 πού προέρχονται από τό αρχείο του βιβλιοπωλείου Μόλχο, και από τήν «Κάρμεν» πού προέρχεται από τό αρχείο του Πάνου Κόκκα.

3. Φαίνεται πώς κάποτε ή συνεργασία του βιβλιοπωλείου Μόλχο με τή Μακεδονία σταμάτησε –άγνωστο γιά ποιό λόγο– και συνεχίστηκε με τήν έφημερίδα Νέα Άλήθεια. Καί στην περίπτωση αυτή ισχύουν όσα αναφέρθηκαν παραπάνω γιά τής εκδόσεις Γ. Βασιλείου.

Άπό τή δεύτερη αυτή σειρά γνωρίζω μόνο τήν έξης έκδοση, και πάλι χάρη στον Χρίστο Καββαδά:

Βιβλιοθήκη «Νέας Άληθείας» Άριθ. 2. Βίκτωρος Ούγκώ, Ή άνθρωπος πού γελά. Τόμος 2ος. Βιβλιοπωλείον Μόλχο,

Θεσσαλονίκη.

Μυθιστόρημα. 16ο, σσ. 224.

4-5. 'Από διάφορα συμφωνητικά τῶ ἀρχείου Μόλχο πού διασώθηκαν, φαίνεται ὅτι τὸ 1934 ἐκδόθηκαν τὰ ἐξῆς ἔντυπα, πού δέ μπόρεσα νά τά βρῶ σέ καμιά βιβλιοθήκη:

α) Περιοδικά μόδας (φιγουρίνια) στά γαλλικά, μέ ἑλληνικές λεζάντες. Γιά τὸ σκοπὸ αὐτό, τὸ 1933 ἰδρύθηκε ὁμόρρυθμη ἐμπορική ἐταιρεία μέ τὴν ἐπωνυμία «Μόλχο καὶ Γιαννίκος».

β) 'Οδηγὸς Σχεδίου πόλεως Θεσσαλονίκης (χάρτης) στά γαλλικά, μέ κλίμακα 1:10.000, σέ σχῆμα βιβλίου, μέ περίληψη τῆς ἱστορίας τῆς πόλης καὶ μέ κατάλογο τῶν ὁδῶν τῆς, ἔργο τοῦ μηχανικοῦ Κλημενοπούλου.

6. Σημαντικὴ θέση μεταξύ τῶν ἐκδόσεων τοῦ βιβλιοπωλείου Μόλχο κατέχει ἡ προπολεμικὴ τετράτομη ἱστορία τῶν Ἰσραηλιτῶν τῆς Θεσσαλονίκης, ἔργο τοῦ Γιωσέφ Νεχαμά, ἱστορικοῦ τοῦ ἔβραϊσμοῦ τῆς Θεσσαλονίκης, μέ διεθνή ἀναγνώριση. Τὸ σύγγραμμα τοῦ Νεχαμά ἔχει ὡς ἐξῆς:

Jos. Nehama, Histoire des Israélites de Salonique. Tome I. La communauté Romaniote. Les Sefaradis et leur dispersion. Librairie Molho. Salonique, 1935.

8ο, σσ. 176. Τυπ. Μπεχάρ καὶ Ριζοπούλου.

Jos. Nehama, Histoire des Israélites de Salonique. Tome II. La communauté Sefaradite. Periode d'installation (1492-1536). Librairie Durlacher, Paris-Librairie Molho, Salonique, 1935.

8ο, σσ. 176. Τυπ. «Πατύρου» Μαρινέλη - Μπεχάρ - Ριζοπούλου.

Jos. Nehama, Histoire des Israélites de Salonique. Tome III. L'age d'or du sefaradisme salonicien (1536-1593) (Premier fascicule). Librairie Durlacher, Paris - Librairie Molho, Salonique, 1936.

8ο, σσ. 214. Τυπ. «Πατύρου» Μαρινέλη - Μπεχάρ - Ριζοπούλου.

Jos. Nehama, Histoire des Israélites de Salonique. Tome IV. L'age d'or du sefaradisme salonicien (1536-1593) (Deuxieme fascicule). Librairie Durlacher, Paris - Librairie Molho, Salonique, 1936.

8ο, σσ. 2124. Τυπ. «Πατύρου» Μαρινέλη - Μπεχάρ - Ριζοπούλου. Κατὰ λάθος, στή σ. 3 ὁ «Tome IV» ἀναγράφεται ὡς «Tome III».

(Τὸ σύγγραμμα ὁλοκληρώθηκε μεταπολεμικά μέ δύο ἀκόμη τόμους, πού δέν τυπώθηκαν ἀπὸ τὸ βιβλιοπωλεῖο Μόλχο. Ὁ 5ος τυπώθηκε τὸ 1959 στή Θεσσαλονίκη ἀπὸ τὴ «Fédération serphardite mondiale». Οἱ τόμοι 6ος-7ος τυπώθηκαν σέ ἓνα σῶμα τὸ 1978 στή Θεσσαλονίκη ἀπὸ τὴν

Ἰσραηλιτικὴ Κοινότητα Θεσσαλονίκης, ἡ ὁποία, λίγο ἀργότερα, ἀνατύπωσε φωτοστατικά τοὺς τέσσερις πρώτους τόμους σέ δύο σῶματα).

7. Οἱ προπολεμικὲς ἐκδόσεις τοῦ βιβλιοπωλείου Μόλχο κλείνουν μέ τὸ ἐξῆς ἀξιόλογο βιβλίον - τὴν πρώτη ἀνθολογία τουρκικῆς ποιήσεως στή γλῶσσα μας -, πού εἶχε τὴν ἀτυχία νά κυκλοφορήσει στίς παραμονές τοῦ ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου:

Ποιηταὶ τῆς νέας Τουρκίας (1919-1939). Πρόλογος, εἰσαγωγή, μετάφραση: Σὺλβ. Μαγιόπουλος. Ἔκδοση βιβλιοπωλείου Μόλχο. Θεσσαλονίκη. Edition Librairie Molho. Thessaloniki (Grèce). 1940.

8ο, σσ. 192. Τὸ ὄνομα τοῦ μεταφραστῆ σὲ ἐξώφυλλο: Σὺλβ. Πρ. Μαγιόπουλος. Στή σ. 39: Σὺλβε Πρ. Μαγιόπουλος. Στοιχειοθετήθηκε ἀπὸ τὸν Νίκο Ζλατάνο καὶ τυπώθηκε σὲ τυπογραφεῖο τοῦ Σπύρου Ζύρου.

Ἔγγραφα ἀπὸ ἐκτενὴ εἰσαγωγή στὴν ἱστορία τῆς τουρκικῆς λογοτεχνίας, παρουσιάζονται 24 ποιητὲς μέ σύντομο βιογραφικὸ σημεῖωμα γιὰ τὸν καθένα καὶ μέ ἀρκετὲς μεταφράσεις ποιημάτων τους. Οἱ ποιητὲς αὐτοὶ εἶναι οἱ ἐξῆς: Χασάν Ἄλη Γιουτζέλ, Φαρούκ Ναφίζ Τσαμιμπέλ, Ναζίμ Χικμέτ Ράν (πρόκειται, μάλλον, γιὰ τὴν πρώτη παρουσίασή του στά ἑλληνικά), Κεμαλεντίν Κιαμί Μπινγκιόλ, Νετζμεττίν Χαλίλ Ὀνάν, Ἄλη Μουντάζ Ἀρολάτ, Σουκουφέ Νιχάλ Μπασάρ, Χαλιντέ Νουσαράτ Ζορλουτουνά, Σελίχ Ζεκὴ Ἀκταίγ, Ἀχμέτ Χαμντή Τανπινάρ, Ἀχμέτ Κουστὴ Τετζέρ, Νετζίπ Φαζίλ Κισακιουρέκ, Ὀμέρ Μπεντρεντίν, Σαμπρῆ Ἐσάτ Ἄννιέρ, Γιασάρ Ναμπή, Ἐρτζουμέντ Μπεχζάτ Λάβ, Σαμπαχατίν Ἄλη, Ἰσμαήλ Σαφά Ἐσγκίν, Τζεβντέτ Κουντρét Σολοή, Κεμάλ Μπεχτζήτ Τσαγλάρ, Φερντιντὸν Φαζίλ Τουλμπεντοσή, Ἀχμέτ Μουχίπ, Ζιγιά Ὀσμάν καὶ Τζαχίτ Σιτκή Ταραντζή.

(Ὁ μεταφραστὴς ἐξέδωσε μεταπολεμικά, μέ τὸ ὄνομα Στέλιος Μαγιόπουλος, καὶ πολλὲς ἄλλες μεταφράσεις ἀπὸ τὴν τουρκικὴ λογοτεχνία, κυρίως ἔργα τοῦ Ναζίμ Χικμέτ).

Ἀντίτυπο τοῦ δυσεύρετου αὐτοῦ βιβλίου ὑπάρχει στή βιβλιοθήκη μου.

Περίοδος Σολομῶν Μόλχο (1945-1972)

8. Συνεχίζοντας τὴν ἐκδοτικὴ προσπάθεια τοῦ πατέρα του Μαῖρ, ὁ κ. Σολομῶν Μόλχο ἄρχισε τίς μεταπολεμικὲς ἐκδόσεις τοῦ βιβλιοπωλείου μέ τὸν κλασικὸ πλέον ὁδηγὸ τῶν μνημείων τῆς Θεσσαλονίκης, ἔργο τοῦ τότε καθηγητῆ τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου «Ἀνατόλια» Νίκου

Παπαχατζῆ. Τὸ θαυμάσιο αὐτὸ βιβλιαράκι κυκλοφορεῖ τώρα ἀπὸ τὸ βιβλιοπωλεῖο Μόλχο στά ἑλληνικά, ἀγγλικά, γαλλικά καὶ γερμανικά, ἔχοντας συμπληρώσει μέχρι στιγμῆς 14 ἐκδόσεις.

Ἡ ἑλληνικὴ ἐκδοση:

Μνημεῖα τῆς Θεσσαλονίκης. Ὀγδοὴ ἐκδοση (βελτιωμένη ἀνατύπωση). Βιβλιοπωλεῖον Μόλχο. Θεσσαλονίκη, 1978.

8ο, εἰκον., σσ. 64. Στή σ. 61: «Ἡ ἐπιλογή τῶν εἰκόνων ἐγίνε ἀπὸ τοὺς Ν. Παπαχατζῆ καὶ Ν. Νικονάνο, πού γράψαν καὶ τὰ κείμενα».

Οἱ δύο πρώτες ἐκδόσεις (1957), ἡ τρίτη (1959) καὶ ἡ τέταρτη (1960) ἔγιναν ἀπὸ τὸ Ἀμερικανικὸ Κολλέγιο «Ἀνατόλια». Δέ γνωρίζω ἀπὸ πότε ἀνέλαβε τὴν ἐκδοση τὸ βιβλιοπωλεῖο Μόλχο, οὔτε καὶ ἂν ὑπάρχει ἄλλη, νεώτερη ἐκδοση.

Ἡ ἀγγλικὴ ἐκδοση:

Monuments of Thessalonike. Third Edition. Editor and Bookseller S. Molho. Thessalonike.

8ο, εἰκον., σσ. 60. Στή σ. 2 ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέα Ν. Παπαχατζῆ καὶ τὸ μεταφραστὴ William Sanford.

Ἡ πρώτη ἐκδοση ἐγίνε τὸ 1957 ἀπὸ τὸ Ἀμερικανικὸ Κολλέγιο «Ἀνατόλια». Δέ γνωρίζω πότε ἐγίνε ἡ δευτέρα, οὔτε ἂν ὑπάρχει ἄλλη, νεώτερη.

Ἡ γαλλικὴ ἐκδοση:

Monuments de Thessaloniki. Nouvelle édition révisée. Librairie Molho. Thessaloniki.

8ο, εἰκον., σσ. 64. Τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέα Ν. Παπαχατζῆ δέν ἀναφέρεται. Στή σ. 61: «Traduit par Cécile Rama avec la collaboration de Francine Guibert».

Δέ γνωρίζω πότε ἐγίνε ἡ ἐκδοση αὐτὴ, οὔτε πότε πρωτοβγήκε ἡ γαλλικὴ μετάφραση, οὔτε ἂν ὑπάρχει ἄλλη, νεώτερη, ἐκδοση.

Ἡ γερμανικὴ ἐκδοση:

Denkmäler von Thessaloniki. Verlagsbuch-handlung S. Molho. Thessaloniki.

8ο, εἰκον., σσ. 62. Στή σ. 2 ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέα Ν. Παπαχατζῆ καὶ τῶν μεταφραστῶν Χ. Γ. Μεϊτάνη καὶ Εἰρήνης Πολίτη.

Δέ γνωρίζω πότε τυπώθηκε, οὔτε ἂν ὑπάρχει ἄλλη, νεώτερη, ἐκδοση.

9. Τέσσερα βιβλία τοῦ τότε γυμνασάρχου τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου «Ἀνατόλια» Α. Γεωργοπαπαδάκου, χρήσιμα βοηθήματα γιὰ μαθητὲς, φοιτητὲς καὶ γενικά γιὰ τὸ μέσο ἀναγνωστικὸ κοινό:

Α. Γεωργοπαπαδάκου, Ὀδηγὸς γιὰ τίς ἐκθέσεις. Προετοιμασία - τεχνικὴ - πρακτικὲς ὁδηγίες - σχέδια καὶ ὑποδείγματα - ἀναλύσεις λογοτεχνιμάτων - λόγοι καὶ ὁμιλίες - πίνακες - σχέδια. Ὀγδοὴ ἐκ-

δοση. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.

8ο, σσ. 282. Τυπ. Ν. Νικολαΐδη.

Οί τέσσερις πρώτες εκδόσεις έγιναν από τον συγγραφέα: η πρώτη τό 1953, η δεύτερη τό 1958. Από την πέμπτη έκδοση (1969) άρχισε νά εκδίδεται από τό βιβλιοπωλείο Μόλχο. Η έβδομη έγινε τό 1970. Δέ μόπορεσα νά έπισημάνω τή χρονολογία των άλλων εκδόσεων.

Α. Γεωργοπαπαδάκου, *Λεξικόν άνωμάτων ρημάτων τής αρχαίας ελληνικής γλώσσας μετά παραρτήματος περιέχοντος τά άνώματα όνόματα. Έκδοσις δεκάτη έβδόμη. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.*

8ο, σ. 286. Τυπ. Ν. Νικολαΐδη.

Οί όκτώ πρώτες εκδόσεις είναι ιδιωτικές: η τρίτη έγινε τό 1954, η τέταρτη τό 1958 και η όγδοη τό 1964. Πιθανώς, από τό 1968-1969 άρχισε νά εκδίδεται από τό βιβλιοπωλείο Μόλχο. Η δωδέκατη έκδοση έγινε τό 1970. Δέ μόπορεσα νά έπισημάνω τή χρονολογία των άλλων εκδόσεων. Πιθανώς υπάρχουν και όρισμένες άνατυπώσεις εκτός άριθμήςεως.

Α. Γεωργοπαπαδάκου, *Έλληνική Γραμματολογία: από τίς αρχές ώς τό τέλος του 6. μ.Χ. αιώνα. Έκτη έκδοση, άναθεωρημένη. Βιβλιοπωλείον Μόλχο, Θεσσαλονίκη.*

8ο, σσ. 288. Τυπ. Ν. Νικολαΐδη.

Η πρώτη έκδοση είναι ιδιωτική και έγινε τό 1955. Από τή δεύτερη έκδοση (1968) άρχισε η συνεργασία με τό βιβλιοπωλείο Μόλχο. Η τρίτη έκδοση έγινε τό 1971. Δέ μόπορεσα νά έπισημάνω τή χρονολογία των άλλων εκδόσεων.

Α. Γεωργοπαπαδάκου, *Έκλεκτά μέρη από τόν Θουκυδίδη. Μετάφραση - σχόλια. Θεσσαλονίκη.*

8ο. Του 1973.

Τό έργο αυτό δέν άναγράφει ώς εκδότττ τό βιβλιοπωλείο Μόλχο. Τό 1974 βραβύτηκε από τήν Άκαδημία Άθηνών. Δέν πραγματοποιήθηκε άλλη έκδοση. (Τό 1985, από τίς εκδόσεις «Μαλλιάρη», βγήκε όλοκληρωμένο τό έργο με τόν τίτλο «Θουκυδίδη Ιστορία»).

10. *Athos: The Holy Mountain. Sydney Loch. Librairie Molho. Thessaloniki.*

8ο, εικον., σσ. 264. Έπίφυλλο W. McLaren.

Τό θαυμάσιο έργο του έρημίτη τής Ούρανούπολης Sydney Loch, φροντισμένο από τή χήρα του, τυπώθηκε για πρώτη φορά στό Λονδίνο τό 1957, από τόν εκδοτικό οίκο Lutterworth. Η δεύτερη αυτή,

φωτοστατική, επανέκδοση από τό βιβλιοπωλείο Μόλχο, έγινε τό 1971.

11. *Όπο Α. Kielmeyer, Γραμματική τής γερμανικής γλώσσας, ειδικά για τούς Έλληνες. Έκδοση τρίτη, βελτιωμένη. Βιβλιοπωλείον «Μόλχο» [sic]. Θεσσαλονίκη, 1977.*

8ο, σσ. 272.

Δέ γνωρίζω άν οι δύο προηγούμενες εκδόσεις έγιναν από τό βιβλιοπωλείο Μόλχο και τότε, ούτε άν υπάρχει νεώτερη.

Περίοδος Σολομών, Μαΐρ και Ίωσήφ Μόλχο (1972 κ.έξ.)

12. Α. Άποστολίδη - Ν. Παπαδοπούλου, *Μαθηματικά. Ι. Άλγεβρα. Για μαθητές τής Γ΄ Γυμνασίου και ύποψηφίους Λυκείου. Έκδόσεις Μ. Σ. Μόλχο.*

8ο, σσ. 396. Τυπ. Π. Ζήτη, Θεσσαλονίκη. Του 1979;

Ν. Παπαδοπούλου - Α. Άποστολίδη, *Μαθηματικά. ΙΙ. Γεωμετρία. Για μαθητές τής Γ΄ Γυμνασίου και ύποψηφίους Λυκείου. Έκδόσεις Μ. Σ. Μόλχο.*

8ο, σσ. 224. Τυπ. Π. Ζήτη. Θεσσαλονίκη. Του 1979;

13. Μ. L. J. Abercrombie, *Η άνατομία τής σκέψης. Μετάφραση: Εύδ. Μπακαλάκη. Πρόλογος: Χρ. Φράγκος. The Anatomy of Judgement. Έκδόσεις Μόλχο.*

8ο, εικον., σσ. 160. Τυπ. Α. Μαυροπούλου - Ι. Καπετανάκη. Θεσσαλονίκη. Του 1979. (Τυπώθηκε με πρωτοβουλία τής Ρένας Μόλχο).

14. Σέ μιá προσπάθεια για βιβλιογραφική ενημέρωση κατά θεματικούς κύκλους, τό βιβλιοπωλείο Μόλχο εξέδωσε τά έξής δελτία, με συντάκτη τόν Νίκο Καρατζά:

Έλληνική Βιβλιογραφία. Βιβλιογραφικό δελτίο Παιδαγωγικής και εκπαιδευσης. Βιβλιοπωλείο Μόλχο. Θεσ/νίκη [sic], 1980.

Πρόκειται για τόν άρ. 1. 8ο, σσ. 76. Στή σ. 6: «Σύνταξη - επιμέλεια: Νίκος Καρατζάς».

Έλληνική Βιβλιογραφία. Βιβλιογραφικό δελτίο 2: Φιλοσοφία. Βιβλιοπωλείο Μόλχο. Θεσσαλονίκη, 1980.

8ο, σσ. 48. Στή σ. 4: «Σύνταξη - επιμέλεια: Νίκος Καρατζάς». Τυπ. «University Studio».

Έλληνική Βιβλιογραφία. Βιβλιογρα-

φικό δελτίο 3: Άτρική. Βιβλιοπωλείο Μόλχο. Θεσσαλονίκη, 1980.

8ο, σσ. 68. Στή σ. 4: «Σύνταξη - επιμέλεια: Νίκος Καρατζάς». Τυπ. Ε. Α. Τσολακοπούλου.

Έλληνική Βιβλιογραφία. Βιβλιογραφικό δελτίο 4: Νεοελληνική πεζογραφία, 1880-1980. Βιβλιοπωλείο Μόλχο. Θεσσαλονίκη, 1980.

8ο, σσ. 84. Στή σ. 4: «Σύνταξη - επιμέλεια: Νίκος Καρατζάς». Τυπ. Ε. Α. Τσολακοπούλου.

Έλληνική Βιβλιογραφία. Βιβλιογραφικό δελτίο 5: Ψυχολογία - ψυχιατρική. Βιβλιοπωλείο Μόλχο. Θεσσαλονίκη, 1981.

8ο, σσ. 52. Στή σ. 2: «Σύνταξη - επιμέλεια: Νίκος Καρατζάς».

15. Νίκος Κ. Μουτσόπουλος, *Θεσσαλονίκη, 1900-1917. Έκδόσεις Μ. Μόλχο, Θεσσαλονίκη.*

Λεύκωμα φωτογραφιών. 4ο, σσ. 8+240. Πρόλογος Μαΐρ Μόλχο και Φαίδωνος Γ. Γιαγκιόζη. Κείμενο (σ. 7-52), σημειώσεις (σ. 223-239) και λεζάντες εικών Νίκου Κ. Μουτσόπουλου. Τυπ. Χάγουελ.

Τό βιβλίο αυτό -ή σημαντικότερη έκδοση του βιβλιοπωλείου Μόλχο μετά τά βιβλία του Nehama και του Παπαχατζή - κυκλοφόρησε τόν Δεκέμβριο του 1980 και άνατυπώθηκε τόν Ίανουάριο του 1981. Η δεύτερη έκδοση, χωρίς νά άποσιωπά τόν εκδότττ, εμφανίζεται ώς έκδοση του Δήμου Θεσσαλονίκης. Τήν ίδια χρονιά κυκλοφόρησε η άγγλική και η γαλλική έκδοση.

16. Φαίδων Γ. Γιαγκιόζης, *Εικόνες τής Μακεδονίας. Images of Macedonia - Images en Macédoine. Έκδόσεις Μ. Μόλχο.*

Τρίγλωσσο λεύκωμα έγχρωμων φωτογραφιών. 4ο, σσ. 210. Κείμενο - λεζάντες Φαίδωνος Γ. Γιαγκιόζη. Μετάφραση στά άγγλικά: Tom Finnegan. Μετάφραση στά γαλλικά: Nina Carasso - Rena Molho. Τυπ. ΑΣΕ. ■

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

1. *Βιβλιοπωλείον Μόλχο. Έτος ίδρύσεως 1888. Θεσσαλονίκη, Θεσσαλονίκη 1971.*

2. *1888-1988. 100 χρόνια Μόλχο, Θεσσαλονίκη, Ίούnius 1988.*

3. Γιάννη Μεγαλunuού, «Θεσσαλονίκη 1890-1917: εκδόσεις και τυπογράφοι κάρτ-ποστάλ», *Περ. Συλλογές*, Άθήνα 1988, σ. 807-808.

4. Άρχεαί: Γιάννη Μέγα, Χρίστου Καββαδά, βιβλιοπωλείου Μόλχο, Ντίνου Χριστιανόπουλου και Πάνου Κόκκα.